

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI ŚCINAWKA GÓRNA

2. Czas powstania

XIV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

ŚCINAWKA GÓRNA

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **RADKÓW**

6. Współrzędne geograficzne

50°32'31"N 16°27'53"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia

NAZWY: Obrin Słynaw (1353 r.), Ober Steinau (1488 r.), Oberstein (1789 r.), Steine Ober (1830 r.), Obersteine (do 1945 r.), Ścinawka Średnia (po 1945 r.).

HISTORIA: Ścinawka Górna wzmiankowana jest w źródłach w 1352 r. Pierwotnie Ścinawka Górna obejmowała również terytorium Ścinawki Średniej. Najważniejszym założeniem folwarcznym z dworem w miejscowości był zamek Sarry, wzmiankowany w 1447 r. Do początku XIX w. wieś podzielona była na dwie części. Kolejno wieś została scalona. Na przestrzeni wieków, większość mieszkańców wsi trudniła się rolnictwem. W XVIII w. Ścinawka Górna posiadała formę wsi łańcuchowej. Wspomnieć należy, że wieś tworzyła jeden układ osadniczy ze Ścinawką Dolną i Średnią. Na pocz. XIX w. układ przestrzenny przekształcił się w układ wielodrożny, widoczny do dziś. W krajobrazie architektonicznym wsi dominantą jest założenie dworskie Sarry z przyległym folwarkiem i założeniem parkowym. W 1845 r. we wsi istniało 134 domostwa. Mieszkało tu 785 osób. Działa tu także młyn, gorzelnia, tartak czy cegielnia. Istniejąca zabudowa mieszkalna i gospodarcza ukształtowała się w zdecydowanej większości na przełomie XIX i XX w.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

sierpień 2022 r.
Kamil Pawłowski

Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	ŚCINAWKA GÓRNA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	RADKÓW	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI ŚCINAWKA GÓRNA	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju infrastruktury zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską, zwłaszcza dążenie do kontynuacji historycznego rozplanowania wsi;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemi kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień, konstrukcja szkieletowa);
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej (kapliczki domkowe i przydrożne);
- ochrona zespołu parkowo-patacowego „Sarny”;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny.

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu

Rybka-Ceglecka, *Studium środowiska kulturowego gminy Radków, powiat kłodzki, woj. dolnośląskie*, Tom II, Wrocław 1999.

- Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

- F.C. Werde, *Kreiskarte...*, z poł. XVIII.
Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.
Messsischblatt, 1: 25 000, 5464 Wünschelburg, 1937.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis):

sierpień 2022 r.
Kamil Pawłowski

